

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 5.

TH. M. FRIES.

Maj

1858.

INNEHÅLL: ORIG.-AFHANDL.: R. F. FRISTEDT: Fortsatta iakttagelser af Södra Ångermanlands växtlighet. PERSON.-NOTIS.: J. E. ARSCHOUG. — Anslag. — Rese-understöd. STRÖDDA UNDERR.: Botaniska Reseföreningen. — Anhållan.

Original-Afhandling.

Fortsatta iakttagelser af Södra Ångermanlands växtlighet *)

af R. F. FRISTEDT.

Med undantag af de fyra högst belägna socknarna, Fjällsjö, Junsele, Bodom och Tåsjö, upptages hela Södra Ångermanland af Lofträdsregionen. Tydligast igenkännes dock denna regions natur i de dalar, som omgifva Ångermanelfven och dess större tillflöden. De vidsträckta berg- och sandåsar, som utbreda sig längs dalslutningarna ända utöfver det ifrågavarande områdets gränser, äro öfvertäckta af med Alder blandade barrskogar med deras vanliga, på arter fattiga vegetation samt glesa spår af elfdalarnas natur. Mången torde derföre vilja räkna en ganska stor del af vår Lofträdsregion till Barrträdens. Nekas kan ej, att likhet med denna förefinnes i de större skogstrakterna, men denna likhet får dock här ej betyda identitet. Till inseende häraf hafva vi först en ledning deri, att Lofträdsreg. finnes både n. och s. om vårt område, hvarigenom man snarast förmås

*) Denna uppsats är ett supplement till den i Febr. 1857 af oss utgifna afhandlingen: *Växtgeografisk skildring af Södra Ångermanland*, till hvars fullständigande vandringar i samma och närliggande trakter blifvit under sommaren 1857 företagna. Här meddelas derföre blott under året vunna tillägg till den förra afhandlingen, jemte några rättelser, hvarigenom också särskild hänvisning dit stundom blifvit nödig.

att anse de tvetydiga trakterna, så stora de än äro, såsom mindre tydliga delar af samma region, de der genom något högre läge och barrskogens öfverhandtagande fått tycke af den angränsande Granregionen. — Vidare saknas sistnämnda regions vidsträckta myrar, till följe hvaraf flera dessas växter äro antingen frånvarande eller sällsynta t. ex. *Pinguicula villosa*, *Orchis cruenta*, *Eriophorum capitatum*, *Carex livida*, *C. tenuiflora* m. fl. — Derjemte anträffas h. o. d. i skogarnas djup eller på någon öppen plats inom dem flera, som anses med Lofträdsregionen upphöra, såsom *Viburnum Opulus*, *Galium Mollugo*, *Lonicera Xylosteum*, *Verbascum Thapsus*, *Ribes alpinum*, *Orobus vernus*, *Orobus tuberosus*, *Vicia silvatica*, *V. sepium* m. fl. vittnande tillika att, med undantag af de fyra socknar, som ofvan afskiljts till Granregionen, hela S. Ångermanland genom vidsträcktare uppodling skulle äfven i agrikulturens intresse kunna motsvara sydligare delar af Lofträdsregionen.

Den enda trakt, som gör ett bestämdt undantag, är närmaste gränstrakten mot Jämtland, hvars Granregion sträcker sig in i vårt område till vid pass en half mils bredd, sannolikt *) längs hela vestra gränsen, der marken består till största delen af stora, sankna myrar. Här träffas flera för Lofträdsregionen främmande växter, såsom *Saxifraga Hirculus*, *Orchis cruenta*, *Carex livida*, *C. heleonastes*, *C. microstachya* m. fl. och sannolikt torde denna nejd ännu kunna lemna flera rekryter till S. Ångermanlands flora. Det är också på ett ställe härstädes, som i stor ymighet anträffats *Eriophorum Callithrix*, hvars utbredning väl ännu är för litet känd, för att man skulle kunna påyrka dess centrala förekomst i bestämd region, men med all sannolikhet bäst hänföres till Granregionen. — Som en tvetydig trakt bör anföras den af oss osedda kring Wiksjön på gränsen till Medelpad, som enligt meddelande af Hr Rektor Engman utmärker sig genom upphöjdt läge och flera fjällväxter, men, ännu otillräckligt känd, ej med säkerhet hänföres till Lofträddreg.

*) Sjelfva hafva vi ej varit i tillfälle att se denna märkeliga afvikelse mer än i Långsele socken. — I slutförteckningen hänföra vi dock växeställena från denna smala landremsa till Alderreg. af likhet med hvad som skedde i förra afhandl. Det är växestället Ledinge, som vi härmed hufvudsakligen afse.

Löfträdsregionen, som således med få undantag utbreder sig från Bottniska viken upp mot Fjällsjö och Junsele s:r öfver hela S. Ångermanland, är i sin lägre och högre del alltför olika, att ej vid en provinsbeskrifning, som denna, böra sönderdelas i tvenne, nemligen *Al-* och *Alder-regionerna*. — Uti *Alregionen*, som tillhör socknarna kring nedra Ångermanelfven och slutar med öfre gränsen för Nora, Skog, Bjerträ och Ytter-Lännäs s:r (med uteslutande af den osäkert kända Wiksjötrakten), finnas *Alnus glutinosa* och *A. incana* med sin nära släktinge *A. barbata* vid sjöar och vattendrag ofta nog blandade om hvarandra. Den första af dessa arter är för regionen ganska utmärkande, ithy att den i *Alderregionen* aldrig kunnat finnas annat än i ett par atypiska individer i en skog i Botheå s:n samt vid yttersta strandkanten af Bottniska vikens fjärdar*), hvarifrån man blott högst obetydligt behöfver aflägsna sig, för att finna den helt och hållet ersatt af *Alnus incana* och *A. barbata*. Hvad beträffar de örtartade växterna, så är visserligen *Alregionen* rikare på arter än den följande. Men det stora antalet af 200 arter, som i vår förra afhandling nämndes ej vara kända såsom förekommande längre in i landet än *Alregionen*, har genom sednare erfarenhet mycket minskats, såsom af slutförteckningen synes. De många tilläggen till N. Ångermanlands flora, som meddelats i Bot. Not. för 1857 hafva äfven 10 à 20 mil uppflyttat nordligaste förekomstorten för mera än hälften af de växter, som af oss uppgåfvos ej kände längre mot norr inom Sverige än t. o. m. *Alregionen*, så att af dessa ej flera äro öfriga än *Chrysanthemum segetum*, *Artemisia Absinthium*, *Veronica Beccabunga*, *Batrachium sceleratum*, *B. marinum*, *Myosurus minimus*, *Delphinium Consolida*, *Draba incana*, *Myriophyllum verticillatum*, *Lathyrus silvestris*, *Orobus vernus*, *Pyrola media*, *Polygonum dumetorum*, *Ceratophyllum demersum*, *Lemna polyrrhiza*, *Potamogeton obtusifolius*, *P. zosteraceus*, *Zanichellia polycarpa*, *Z. pedicellata*, *Sparganium ramosum*, *Carex muricata*, *Festuca dumetorum*, *Bromus mollis* och *Cata-*

*) Såsom en sådan hafstrandsväxt följer *A. glutinosa* kusten äfven upp genom N. Ångermanland åtminstone till Örnsköldsvik, der vi sett den t. o. m. som stort träd.

brosa aquatica. Flera af dessa återstående torde dessutom också kunna finnas i N. Ångermanland. — Alla nu anförda upptäckter göra dock blott en skenbar rubbning i vår fastställda gräns mellan Al- och Alder-regionen. Ty största delen af de arter, om hvilkas vidsträcktare utbredning man nu fått kännedom, äro antingen verkliga rariteter i Alder-regionen eller tillhöra blott dess invid hafskusten eller Al-regionen närmast belägna delar, då de deremot i Alregionen till hufvudsaklig del äro allmänt utbredda och gifva den dess mer omvexlande utseende.

Alderregionen utmärkes derföre bäst, såsom vi förr angifvit, som Lofträdsregionens negativa del och förhåller sig till Alregionen, såsom Tall- till Gran-regionen. Den trakt, der Alderregionen mest liknar Alregionen, är belägen vid hafskusten (och det är endast med denna i ett och annat afseende egendomliga trakt, som vi något behöfva sysselsätta oss, då regionen i sin helhet redan i förra afhandlingen blifvit beskrifven). Förutom det mildare klimatet bidraga till den större omvexlingen i växtligheten härstädes i väsendtlig mån de talrika bergshöjderna. De icke allenast skydda dalsänkningarnas växtlighet; de lemna äfven i sina mot söder och öster vanligen stupande branter en sista tillflyktsort för flera redan i sydligare delen af Norrland såsom allmänna försvunna arter. För att visa dessa bergs växtlighet, välja vi en beskrifning af det mest kända bland alla nemligen *Skuluberget*, emedan en sådan fullständigast uttrycker, hvad de öfrigas blott till en mer eller mindre ofullkomlig grad förmå, och särdeles då detta derjemte genom sin imponerande storlek och såsom en af gammalt antagen vegetationsgräns, kräfver särskildt omnämmande.

En knapp fjerdedels mil n. om Docksta gästgifvaregård i Vidbygerå s:n vid den nordligaste af Ulångertjärdens vikar är Skuluberget beläget, så nära kusten, att blott en mindre by och stora landsvägen norrut rymmas emellan. Tätt invid vestra sidan af vägen reser det sig nemligen först med en något öfver 100 fot hög, brant sluttning, ofvan hvilken vidtager en vertikal vägg af ungefär 700 fot utan märkligare afsatser. Derofvan utbreder sig den kullriga hjessan. Nämda stupande bergvägg, som i öster och något mot nordost gör berget fullkomligt otillgängligt, tillhör ej dess öfriga sidor.

Redan i södra delen af östra sidan öfvergår bergväggen i väldiga, branta, men tillgängliga afsatser*); mot söder sluttar det, mindre stupande, ned mot en bäckdal; mot vester äro branterna ännu mindre och mot norr försvinner det hastigt under den nog högt belägna Skuluskogens myrmarker. I växtligt hänseende äro de södra, vestra och norra sidorna af berget icke af synnerlig märkvärdighet, antingen täckta af barrskogar eller, som fallet är på en del af södra sidan, nästan utan alla växter. Den östra sidan har deremot en för denna trakt så mycket märkligare rikedom af sällsyntheter, till största delen samlade på den punkt, der den ofvannämnda, branta slutningen eller bergets fot öfvergår i den vertikala väggen. Af löfbuskar — ty träd kan väl ingen af dem här kallas — står här i främsta rummet *Lönnen* (*Acer Platanoides*), som i stora grupper omkransar större delen af väggen och skänker den en för denna allvarliga natur ovanligt ljusgrön färgläggning. Den når vanligen storleken af medlersta Sveriges fläderbuske. Öfriga buskarter förekomma mera enstaka och äro: *Lonicera Xylosteum*, *Tilia parvifolia*, *Ribes alpinum*, *Rosa canina*, *Corylus Avellana* samt några andra för denna flora ej ovanliga, såsom *Prunus Padus*. I trädform förekomma här endast *Sorbus Aucuparia*, *Populus tremula*, *Betula glutinosa*, *Alnus incana*, *A. barbata*, *Abies excelsa* och *Pinus silvestris*. Af de örtartade växterna äro följande isynnerhet anmärkningsvärda: *Antennaria dioica*: *hyperborea*, *Hieracium sabinum*: *norvegicum*, *H. saxifragum*, *Scrophularia nodosa*, *Veronica officinalis*: *glabrata*, *Anemone Hepatica*, *Arabis hirsuta*, *Geranium Robertianum*, *Hypericum perforatum*, *Viola arenaria*, *V. silvatica*, *Viscaria vulgaris*, *Silene rupestris*, *Saxifraga caespitosa*, *Sedum acre*, *S. annuum*, *Vicia silvatica*, *V. sepium*, *Convallaria Polygonatum*, *Poa nemoralis*: *glaucantha*, *Aspidium filix mas*, *Asplenium Trichomanes*, *A. Breynii*, *A. septentrionale*, *Botrychium matricariaefolium*. Bland växter på den skoglösa toppen är endast *Viscaria alpina* anmärkningsvärd.

*) Öfver dessa kan man upplättra till den bekanta hålan, utanför hvilken är växestället för *Hieracium saxifragum*: *hispidissimum*.

Öfvergå vi nu till jämförelsen mellan S. Ångermanlands Loftrådsregion och angränsande områden, så finna vi den endast mot den i *vester* tillstötande Granregionen vid Jämtlandsgränsen tydligen upphöra, ett förhållande, som också, fast mindre bestämdt uttryckt, eger rum mot Fjällsjö och Junsele s.r. — På *södra* sidan åter framgår väl mot kusten just på gränsen mellan Medelpad och Ångermanland den höga Häsjöåsen, hvilken enligt Herr Rektor Engmans iakttagelser utgör slutpunkten för flera sydliga växters allmännare utbredning mot Norden t. ex. *Briza media*, som sedan blott enstaka förekommer. Men såsom med rätta räknadt till samma region, som sin nordligare grannprovins, är dock Medelpad i alla de allmännare dragen med den sistnämnda öfverensstämmande. — Angående den *norra* gränsen har man, alltsedan Prof. Wahlenbergs Flora Suecica utkom, varit af den åsigten, att den tillika vore region-gräns, att man nemligen, efter att hafva kommit norr om Skuluberget, vore inne i Porsens region. Af oss, som ej förr än i år sett någon betydande del af N. Ångermanland, upptogs också i förra afhandlingen denna åsigt ur nyssnämnda källa. Men föranledda genom några med dessa trakter förtrognas anmärkningar till tvifvel härpå, företogo vi i år vandringar norr om Skuluberget (till Örnsköldsvik) och funno blott våra tvifvel bekräftade. Inträder man nemligen söder ifrån på Skuluskogen, är man väl öfverraskad af de med *Myrica Gale* (stundom ock *Salix repens*) öfvertäckta myrarna. Men har man vid pass $\frac{3}{4}$ mil genomströfvat dessa, så är man framkommen ur Skuluskogen till en växtlighet, som i det närmaste är lik den s. om skogen och blott mer eller mindre öfvergifven af en eller annan sydlig art, som ej mäktar följa till regionens yttersta gräns. Det hela bär derföre här ingalunda pregeln af Porsens jemna region. Ty mellan höjder och dalar, lundar och löfskogsängar sökas förgäfvos porsmyrarna och blott med stor svårighet träffar man, hvarhelt man går, någon *Salix repens*, *Myrica Gale* m. fl.; ej heller *Calla palustris* finnes här i större ymighet än s. om Skuluberget. På enstaka punkter räkas ännu *Glechoma hederaceum*, *Thymus Serpyllum*, *Scrophularia nodosa*, *Primula officinalis*, *Anemone Hepatica*, *Cerastium viscosum*, *Orobanchus tuberosus*, *Corylus Avellana*, *Alopecurus pratensis* m.

f. Allt detta, sammanlagdt med den allmänna växtlighetens beståndsdelar, angifver tydligen Lofträdsregionens närvaro och Porsregionens frånvaro. Lägges härtill, att *Alnus glutinosa* allmänt följer blott hafstranden m. m. d., så återstår tillika ej tvekan, att man äfven här befinner sig i Alderregionen. Skuluberget kan på denna grund ej vidare betraktas som regiongräns, utan fastmer som en centralpunkt för växtligheten i Lofträdsregionens nordligaste del.

Då vi således upphäft den gamla gränsen, fordrar man med rätta, att vi sätta en annan i stället. Såsom ögonvittnen kunna vi dock ej göra det, ty ännu vid Örnsköldsvik, den nordligaste ort vi i somras hunno, herrskar Alderregionen. Men enligt meddelanden af Mag. F. Unander o. a., hvilka hafva sin hembygd något n. om Skuluskogen, inträffar 10 mil n. om denna skog på gränsen mellan Grundsunda och Nordmaling s:r en betydlig och allt vidare norrut fortfarande förändring både i jordgrundens och växlighetens beskaffenhet. Vi tvifla derföre icke, att det är här, som den okända gränsen bör sökas, så mycket mer, som den instinkt i afseende på växtlighetens förändringar, som vid landskapernas begränsning på flera ställen kan spåras, gifver oss bekräftelse, i det att nemligen Nordmalings s:n, om ej alltid, dock vid mer än ett tillfälle räknats till Westerbotten.

Vi sammanföra slutligen på ett ställe, efter samma plan, som i den ursprungliga förteckningen är följd*), alla under året vunna

Tillägg till Förteckningen

på

SÖDRA ÅNGERMANLANDS

Cotyledoneæ och Filices.

1. *Bidens cernua* L. Ald. r. Thorsåker s:n nedanför Harfs by: N. F. Ahlberg.
- Anthemis tinctoria* L. Ald. Vidbyggerå s:n Docksta, Thorsåker s:n Aspby, Långsele s:n.
- Tanacetum vulgare* L. Al., Ald. till Långsele s:n a., högre upp samt Gr. h. o. d.
- Artemisia Absinthium* L. Ald. Långsele s:n.

*) Med nummer utmärkas de arter, varieteter och variationer, som äro nya för S. Ångermanlands flora.

- (*Senecio viscosus* L., 1857 försvunnen från sitt växeställe, räknas bäst till de tillfälligtvis förekommande).
- S. silvaticus* L. Ald. r. Ulånger s:n Åskja på Stordalsberget, ytterst ymnig.
- Antennaria dioica* (L.) var. *hyperborea* (Don.) Al., Ald. Säbrå s:n Bondsjö; Vidbyggerå s:n Skulu- och Docksta-bergen.
- Erigeron elongatus* Ledeb., Fr. Mant. III. — Lemna vi åsido formen b. i Mant. III. eller *E. politus* Fr. S. V. Sc., som ej är funnen i Ångermanl., så kunna vi i det återstående här urskilja tvenne former:
- a. involucris fusciscentibus*: Gr., Ald. r. Tåsjö s:n Tåsjöberget och Andersnäs, Långsele s:n, Sångå s:n vid elfven. Endast på sista stället fullt öfverensstämmande med *Erig. elong. a. Fr. M. III.*
- β involucris virentibus* (på grund af denna karakter = *E. elongatus* Fr. S. V. Sc.) Ald., Al. r. enstaka individer i Liden, Resele, Ytter-Lännäs s:r samt på Skuluberget. På sistnämnda växeställe närmast lik Uddevallaformen (se Lindeb. Bot. Not. 1852.)
- Petasites frigida* (L.) Multrä s:n Skedomberget, Vidbyggerå s:n Skuluskogen: V. Holm.
- Centaurea Jacea* L. Ald. Ulånger s:n, Vidbyggerå s:n Berg, Sångå kyrka.
- Saussurea alpina* (L.) Ald. Långsele gästg. vid Björnmyran.
- Lappa tomentosa* (Schkr.) Resele prestg.: Selberg.
- L. minor* Lam. a. Sångå kyrka.
- Mulgedium alpinum* (L.) Ald. r. Vidbyggerå s:n, V. Holm.
- Sonchus asper* L. Ald. Botheå s:n Offer.
- Lapsana communis* L. Långsele gästg.
- Hieracium cymosum* L. Fr. Al., Ald. h. o. d.
2. *H. sabinum: norvegicum* Fr. Ald. r. Skuluberget.
- H. saxifragum* Fr. Ald. r. Ulånger s:n Stordalsberget, Skuluberget.
- H. s. var. hispidissimum* Fr. Al., Ald. r. Säbrå s:n: Fries' Monogr. Hier.; Skuluberget.
3. *H. ramosum* Fr. var. Ald. r. Graninge bruk.
- H. gothicum* Fr. Al., Ald. h. o. d.
- H. Prenanthoides* Vill. Ald. r. Graninge bruk.
- Viburnum Opulus* L. Vidbyggerå s:n Berg, samt på Sättra bys ägor.
- Galium trifidum* L. Ald., Al. Långsele s:n vid den liknämnda gästg. samt Ledinge, Multrä s:n Skedomberget, Gudmundrå s:n Å.
- G. verum* L. Ulånger, Styrnäs, Botheå, Öfver-Lännäs och Sångå s:r.
4. *G. Mollugo* L. Al. r. Ytter-Lännäs s:n Lamyran.

- Lonicera Xylosteum* L. af oss sedd på Skulu- och Tåsjö-
bergen samt i Ramsele s:n.
- Campanula persicifolia* L. Ald. r. Nordingrå s:n: Stud.
Edholm, Vidbyggerå s:n Skulu- och Dockstabergergen.
- Cuscuta europæa* L. Säbrå s:n Själand, Gudmundrå s:n Å;
Botheå s:n Offer, Sång kyrka.
5. *Anchusa arvensis* M. Bieb. Ald. r. Vidbyggerå s:n Berg.
- Myosotis stricta* Lnk. Al. Ald. kring Hernösand allmän: C.
P. Læst., Gudmundrå s:n Å; Multrä s:n Skedom.
6. *Mentha sativa* L. Fr. S. V. Sc. Al. r. Hernön: C. P.
Læst., Bjerträ s:n Kjöja; de exemplar, vi ega från *M.*
aquaticæ växeställe vid Gådeåns utlopp (såsom växe-
stället med rätta heter: se förra förteckn.), höra äfven hit.
- Thymus Serpyllum* L. Hernön vid norra inloppet till ham-
nen: C. P. Læst., samt Ald. r. Vidbyggerå s:n Dock-
staberget.
- Calamintha Acinos* (L.) Ald. r. Vidbyggerå s:n Skuluberget.
- Stachys silvatica* L. Säbrå s:n Bondsjö: Dr. Hallström, Hög-
sjö s:n ett berg ej långt från Westby: C. P. Læst.
- S. palustris* L. Al., Ald. r. Högsjö s:n Östby: C. P. Læst.,
Ytter-Lännäs s:n Angsta: K. A. Schönmeyr; Ulånger
s:n Skidsta.
- Galeopsis Tetrahit* L. Al., Ald. a
7. — *pallens* Fr. Al., Ald. a.
- Lamium purpureum* L. Al., Ald. t. a. t. o. m. Långsele s:n.
- L. intermedium* Fr. Gudmundrå s:n Å.
- Ajuga pyramidalis* L. Al., Ald. h. o. d. från kusten till
Multrä s:n.
- Menyanthes trifoliata* L. Al., Ald. a.
- Polemonium coeruleum* L. Multrä s:n Skedom, Sång kyrka.
- Gentiana nivalis* L. Resele s:n: A. Hazelius, Långsele,
Multrä och Sång s:r på enstaka ställen.
- G. campestris* L. Al. flerst. t. ex. Säbrå s:n Bondsjöberget,
Högsjö s:n Westby, Gudmundrå s:n Å, Nora s:n Sal-
teå, Ald. r. Ulånger s:n Stordalsberget, Skuluberget,
Sång s:n Paraberget.
- Veronica serpyllifolia* L. i alla reg. a.
- V. officinalis* var. *glabrata* Frist. Ald. r. Ulånger s:n Stor-
dalsberget, Vidbyggerå s:n Vala- och Skulu-bergen *).
- V. arvensis* L. Al. r. Gudmundrå s:n Kramfors; C. P. Læst.
- V. agrestis* L. Al. Ald. flerst. i Ytter-Lännäs, Thorsåker,
Botheå och Sång s:r.
- (7½. *V. hederæfolia* L. Al. tillfäll. förekommer i Hernösands
hvarf).

*) Växestället för Granreg. i förra förteckningen bör heta: Fjällsjö
s:n Backe by. Samma anmärkning gäller för *Arenaria trinervia*.

- Limosella aquatica* L. Hernösand, Gudmundrå s:n Å.
- Rhinanthus major* Ehrh. Ald. r. Ulånger och Vidbyggerå s:r.
- Utricularia vulgaris* L. Gudmundrå s:n Krafnors: C. P. Læst.; Ald. r. Långsele s:n Ledinge: Rektor Backman.
- Glaux maritima* L. Al., Ald. h. o. d. vid kusten.
- Plantago media* L. Långsele s:n.
- Littorella lacustris* L. Ald. r. Styrnäs s:n nedanför Styrnäs-gården i sundet: N. F. Ahlberg.
- Cornus suecica* L. Al., Ald. h. o. d.
- Heracleum sibiricum* L. Al., Ald. a.
8. *H. s. var. angustifolium* (L.) Al. Ald. h. o. d.
- Cicuta virosa* L. Al., Ald. r. Gudmundrå s:n Å, Bollstafjärden, Bjerträ s:n Kungsgården: Thorsåker s:n Aspby, Bothea s:n Törsta.
- Acer Platanoides* L. finnes vild endast i Nora s:n Bölesta, och ymnigt i Skulubergets sydöstra branter, men är flerst. planterad.
9. *Nymphaea alba: biradiata* Som. Hernösand, Ytter-Länäs s:n.
- Ranunculus lapponicus* L. Långsele s:n Ledinge och Nessjö, Multrä s:n Paraberget.
10. *Batrachium heterophyllum* Fr. Ald. r. Graninge Hultsjön.
- Myosurus minimus* L. Ald. r. Styrnäs s:n vid stranden nedanför kyrkan: N. F. Ahlberg.
- Thalictrum simplex* L. Al. Ald. a.
- *boreale* Fr. Bot. Not. 1857 Graninge bruk, Sollefteå; Al. r. Säbrå s:n Åland.
- Obs. *Thalictrum flavum* L. ingenstädes.
- Anemone nemorosa* L. Al. t. a.; Gr. Tåsjöberget; på sista stället äfven med rosenröda blommor.
- A. Hepatica* L. Ald. r. Vidbyggerå s:n Docksta- och Skulubergen.
- Trollius europæus* L. Säbrå s:n, Hernön; Ald. r. Thorsåker s:n Klens by: N. F. Ahlberg, Öfver-Länäs s:n Rista nära elfven: A. Hazelius.
- Rhaphanus Rhaphanistrum* L. Ald. flerst. i Multrä, Ulånger och Vidbyggerå s:r.
- Cardamine amara* L. Gudmundrå s:n Östby: C. P. Læst.; Sänga brunn: Engman.
11. *Arabis hirsuta* Scop. Ald. r. Skuluberget.
- A. petræa* Lam. Ald. r. Vidbyggerå s:n skäret Ratan: C. P. Læst.
- A. Thaliana* L. Ulånger s:n Stordalsberget, Vidbyggerå s:n Docksta- och Skuluberget.
- Draba nemorosa* L. Hernön; Styrnäs s:n flerst.: N. F. Ahlberg.

- Tilia parvifolia* Ehrh. finnes vild endast på Skuluberget, men är på några ställen planterad.
- Geranium Robertianum* L. Ulånger s:n Stordalsberget.
- Hypericum quadrangulum* L. Al. t. a., Ald. i kustsocknarne.
- H. perforatum* L. icke sedd i Alreg.; Ald. r. Ulånger s:n Stordalsberget, Skuluberget.
- Viola silvatica* Fr.: *frustranea* Whlbn. Ald. Ulånger s:n Stordalsberget, Vidbyggerå s:n Docksta- och Skuluberget, Långsele s:n Ledinge. Till denna form hörer ock *V. silv.* från Tåsjöberget.
- Drosera obovata* Koch. Ytter-Lännäs s:n Bollsta och Näs fåbodar.
12. *Silene maritima* With. Al., Ald. r. Hernöklubben: Engman, Vidbyggerå s:n skäret Ratan: C. P. Læst.
- S. rupestris* L. Skog sn. Koltjern, Ytter-Lännäs s:n Hvitberget; Ald. r. Skuluberget, Öfver-Lännäs s:n: A. Hazelius.
- Melandrium vespertinum* var. *carneà* Fr. Sångå s:n vid kyrkan och Para, Styrnäs kyrkog.: N. F. Ahlberg.
- Dianthus deltoides* L. var. *glauca* (L.) Ulånger s:n Lid, Multrå s:n Hakesta och Skedom.
- Cerastium viscosum* L. Curt. Ald. r. Ulånger s:n Törna.
- Arenaria trinervia* L. Al- och lägre Ald-reg. h. o. d. till Multrå s:n.
13. *Helianthus Peploides* (L.) Hernösand: Solomshamn, Vagnön: Engman.
- Sagina nodosa* L. Ald. h. o. d. på hafstränderna.
- Lepigonum rubrum* (L.) Al., Ald. r. Högsjö s:n; Ulånger s:n Invik.
- Ribes alpinum* L. Skuluberget, Multrå s:n Skedomberget.
- Saxifraga Hirculus* L. Dess gamla växeställe Graninge bör heta Långsele s:n Ledinge.
- S. caespitosa* L. Ald. r. Skuluberget.
- Sedum Telephium* L. i det inre landet endast vid Å i Gudmundrå s:n.
- S. acre* L. Ald. h. o. d. i kustsocknarna samt Thorsåker, Botheå och Sångå s:r.
- S. annuum* L. Ald. r. nedanför Skuluberget.
- Epilobium origanifolium* Lam.: *majus* Fr. Mant. II. Ald. r. Långsele s:n Ledinge.
- E. alpinum* L.: *majus* Fr. M. II. Ald., Al. r. Graningsjön, Multrå s:n Skedomberget, Vidbyggerå s:n Skuluskogen, Säbrå s:n Mark.
14. *E. palustre* L.: *angustum* Hn. Ald., Gr. r. Långsele s:n Ledinge; Tåsjö s:n.
15. *Myriophyllum verticillatum* L. Al. r. Ytter-Lännäs s:n Nyland.

- Rosa canina* L. Ald. flerst. i kusttrakten.
16. *R. dumetorum* Thuill. Al. r. Säbrå s:n Själand.
17. *Spiræa Ulmaria* L.: *denudata* Presl. Al. Ytter-Lännäs s:n Angsta.
- Pisum arvense* L. förekom stundom som ogräs i säden.
- Lathyrus palustris* L. Al., Ald. r. Säbrå s:n Ålandsfjärden; Ulånger s:n Åskja, Vidbyggerå s:n Docksta.
- L. maritimus* Fr. Ald. r. Vidbyggerå s:n skäret Ratan: C. P. Læst.
- Vicia silvatica* L. Ald. flerst. Vidbyggerå s:n på bergen, Långsele s:n Ledinge.
- V. sepium* L. Ald. flerst. t. ex. Skuluberget, Multrå och Långsele s:r.
- V. sativa* L. Al., Ald. Skog s:n Fantskog: C. P. Læst. Vidbyggerå s:n Docksta; äfven annorstädes enl. Engman.
- Trifolium medium* L. Al., Ald. a.
18. *T. hybridum* L. Al. h. o. d.
- T. spadiceum* L. Säbrå s:n t. a.; Vidbyggerå s:n Docksta.
- Ledum palustre* L. Dess utbredning, i förra förteckn. anförd enl. andras uppgifter, torde vara ganska inskränkt. Sjelfva hafva vi aldrig sett den i Ångermå.
- Pyrola chlorantha* Sw. Botheå s:n Gålsjö.
19. *Polygonum aviculare* L. *erectum* Roth. Al. r. Bjerträ s:n Strinnefjärden.
- Rumex Hippolapathum* Fr. Al., Ald. h. o. d.
- (*R. crispus* L., 1857 ej återfunnen vid Nyland, var trol. tillfälligt förekom.)
20. *Atriplex prostrata* Bouch. Al. r. Hernösands hvarf.
- A. patula* L. Hernösand, Säbrå s:n Själand; Ald. r. Vidbyggerå s:n Docksta.
- Corylus Avellana* L. Ald. r. Skuluberget.
- Salix amygdalina* L. Styrnäs s:n: N. F. Ahlberg.
- S. cinerea* Ald. r. kring Graninge.
- S. aurita* L. h. o. d. i Al- och kustsocknarna af Alder-reg.
- S. repens* L.* Al. r. Vidbyggerå s:n Skuluskogen.
- Betula verrucosa* Ehrh. har anträffats blott såsom enstaka, sannolikt planterade träd i Hernösand i Stadsträdgården, i Ytter-Lännäs s:n vid Angsta samt i Vidbyggerå s:n vid Docksta.
- Alnus glutinosa* Willd. Ald. utmed hafstranden samt i ett par individer i Botheå s:n vid vägen till Gålsjö. På sistnämnda ställe hade bladen förlorat klubbigheten.
- A. barbata* C. A. Mey. t. a. bland *Alnus incana* W.
- Myrica Gale* L. Ald. r. på hafstranden i Ulånger s:n vid Åskja och Vidbyggerå s:n vid Docksta, samt på Skuluskogen. I Alreg. hafva vi sett den endast vid Strinne i Bjerträ s:n.

21. *Equisetum arvense* L.: *serotinum* Meyer, Kochs Syn. Al. r. Hernösand 1852.
22. *E. variegatum* Schl. Ald. r. Vidbyggerå s:n Berg.
E. scirpoides Mühlenb. Långsele gästg. Björnmyran.
Callitriche polymorpha Lönnr. Al., Ald. t. a.
Nitella flexilis (L.) Ald. Styrnäs s:n allmän: N. F. Ahlberg.
23. *Orchis cruenta* Müll. Ald. r. Långsele s:n Ledinge.
Platanthera bifolia (L.) Al., Ald. r. Ytter-Lännäs s:n; Skuluberget: Stud. Törnqvist, Botheå s:n Gålsjövägen.
Goodyera repens (L.) Gudmundrå s:n prestbolet och Kramfors: C. P. Læst., Ytter-Lännäs s:n Lamyran.
Malaxis paludosa (L.) Ald. r. Botheå s:n Gålsjö.
24. *Gagea minima* (L.) Al. r. Säbrå s:n: O. Holm.
Convallaria Polygonatum L. Ald. r. Vidbyggerå s:n Docksta- och Skulu-bergen.
- Alisma Plantago* L. Al., Ald. h. o. d.
Tofieldia borealis Whlbn. Ald. r. Vidbyggerå s:n: V. Holm.
Juncus balticus Willd. Ald. Vidbyggerå s:n Dockstafjärden.
25. *J. compressus* Jacq. Al. r. Ytter-Lännäs s:n Bollsta och Nyland, Bjerträ s:n Kungsgården.
J. stygius L. Al. r. Ytter-Lännäs s:n Lamyran.
Calla palustris L. Ald. h. o. d.
Lemna minor L. Vidbyggerå s:n Själand.
Potamogeton pusillus L. *tenuissimus* M. K. Nora s:n Salteå.
P. pectinatus L. } Ald. Vidbyggerå s:n: V. Holm.
P. marinus L. }
- Sparganium fluitans* Fr. Skog s:n Ytter-Ed; Ald. r. Ulånger s:n Åskja och Törna.
S. minimum Fr. Ald. flerst. Ulånger s:n, Botheå s:n Gålsjövägen, Multrä s:n Skedöberget.
S. hyperboreum Læst. Långsele s:n Ledinge, Multrä s:n Skedöberget; Al. r. Säbrå s:n Hårsta.
Rhynchospora alba (L.) Ald. r. Vidbyggerå s:n Sättra ägor, Botheå s:n Gålsjö, Graninge vid Igeltjern: Rektor Backman.
- Scirpus silvaticus* L. Al., Ald. h. o. d.
S. uniglumis Lk. Ald. h. o. d. på hafstränderna.
S. pauciflorus Lightf. Ald. r. Vidbyggerå s:n Berg.
26. *Eriophorum angustifolium* Roth. var. *elatius* Koch. Ald. Botheå s:n Gålsjövägen.
E. latifolium Hopp. Ytter-Lännäs s:n Lamyran; Vidbyggerå s:n Skuluskogen, Långsele s:n Ledinge; Fjällsjö s:n vid vägen till Wallen.
E. gracile Kock. Långsele s:n Ledinge, Resele s:n Ökmyrn. Obs. Växestället i förra förteckn. utgår som tryckfel.
27. *E. Callithrix* Cham. Ald. r. Långsele s:n Ledinge gästg.: sparsamt vid myrar n. derom, men synnerligen ymnigt

i busksnår på vestra sidan om den myr, som är belägen strax söder om bron öfver Ledingean. — För att stadfästa några gifna karakterer, vilja vi anmärka, att på dessa växeställen voro stråen tufvade, men lösare än hos *E. vaginatum* L., dess aldra närmaste släkttinge, att bladen hade 3 trubbiga kanter, men voro mot spetsen platta, alltid glatta, att axfjällen voro mörka, alltid saknande *E. vaginati* långa spets och hinnaktighet, att de på de alltför mycket utvecklade exemplaren få återstående ståndarknapparna voro 6 gånger så korta som strängarna (!), att ullsamingen, fullt utbildad, var i toppen tvärhuggen (hos *E. vaginatum* tillspetsad), konstant, men svagt rödgul. — Förekom ej i öppna myrar, utan på tufvade, fuktiga, beskuggade ställen i myrarnas grannskap.

Carex vesicaria L. Al., Ald. h. o. d. — Är sällsyntare än *C. ampullacea* Good.

C. Oederi Retz.: *pygmæa* Ands. Säbrå s:n Godstjern, Ytter-Lännäs s:n Lamyran, Vidbyggerå s:n Dockstafjärden, Multrä s:n Skedomberget.

C. pilulifera L. Hernön Capellsberg: Engman, Högsjö s:n Veda.

C. panicea L. mindre allmän än *C. sparsiflora* (Whlnb.)

28. *C. livida* Whlnb. Ald., Al. r. Långsele s:n vid Jämtlandsgränsen; Ytter-Lännäs s:n Lamyran.

C. alpina Sw. Långsele s:n.

C. Buxbaumii Whlnb. Al. r. Ytter-Lännäs s:n Lamyran, Gudmundrå s:n Storstattnet.

29. *C. caespitosa* L.: *retorta* Fr. Högsjö s:n Mörtsjön vid Veda.

30. *C. juncella* (Fr.), som vi ega från några ställen i Ald.- och Gran-reg. t. ex. Helgum och Tasjö s:n, är sannolikt i alla reg. allmän.

C. tenella Schkr. Ald. flerst. ymnig i Långsele, Multrä, Sänga och Botheå s:r; Al. Ytter-Lännäs s:n Lamyran, Gudmundrå s:n Finnmarken.

C. elongata L. Säbrå s:n Gådeå: Engman; Ulånger s:n Äskja, Botheå s:n Gålsjövägen.

C. glareosa Whlnb. Ald. r. Långsele s:n Ledinge.

C. heleonastes Ehrh. Ald. r. Långsele s:n Ledinge.

C. teretiuscula Good. Al. r. Bollsta fäbodard; Ald. Vidbyggerå s:n Docksta, Långsele s:n Ledinge.

C. microstachya Ehrh. Långsele s:n Ledinge.

32. *C. dioica* L. var. *isogyne* Fr. Ald. r. Vidbyggerå s:n Valaberget.

Dactylis glomerata L. Ald. t. a. i kustsocknarna samt upp

- till Multrä s:n. — Bladen och slidorna variera här sträfvä och glatta (*laevigata* Hn.)
- Poa remota* Fr. Al. r. Säbrå prestg. Klockarbäcken: Engman.
33. *P. nemoralis* L.: *glaucantha* Hn., Ands. Ald. r. Vidbyggerå s:n Docksta och Skulubergen.
- P. alpina* L. Säbrå s:n Mark.
- Glyceria fluitans* R. Br. Ald. r. Botheå s:n Törsta.
- G. distans* Whlrb. Gudmundrå s:n Å, Ytter-Lännäs s:n Angsta; Ald. r. Graninge bruk.
- Aira bottnica* Whlrb. Ald. h. o. d. vid kusten.
- A. caespitosa* L. forma *pallida* Hn. h. o. d.
- Avena pubescens* L. Ald. h. o. d. i gränssocknarna till Alreg, samt Sanga s:n.
- Calamagrostis phragmitoides* Hn. i alla reg. a.
34. *Alopecurus pratensis* L. Al., Ald. r. Säbrå s:n Själand, Högsjö s:n Veda; Sollefteå och Förseds bruk.
- A. geniculatus* L. Al., Ald. a.
35. *Phleum pratense* L.: *nodosum* (Willd.) Hn. Al., Ald. t. a.
- P. alpinum* L. Säbrå s:n Mark.
- Digraphis arundinacea* (L.) Al. h. o. d.
- Hierochloa borealis* (Schr.) Långsele s:n Ledinge; Al. r. Hernön Grönsvik vid Solomsjön: Engman.
- Polypodium vulgare* L. } Ald. h. o. d.
Woodsia ilvensis (L.) }
- Aspidium filix mas* (L.) Al., Ald. r. Hernön: Engman; Ulånger s:n Stordalsberget, Vidbyggerå s:n Docksta- och Skulu-berget. — Obs. Växestället i förra förteckn. utgår.
36. *Asplenium filix femina* (L.): *molle* (Schreb.) Al. r. Nora s:n Grönsvik.
37. *A. Breynii* Retz. Ald. r. Skuluberg.
- A. Trichomanes* L. Ulånger s:n Stordalsberget, Vidbyggerå s:n Docksta- och Skuluberg.
- A. septentrionale* Sw. som föreg.
- Pteris aquilina* L. Ald. t. a. från kusten upp till Multrä s:n.
38. *Botrychium boreale* Milde i Botan. Zeitung. Gr. r. Tåsjöberget. — Blott ett individ, men fullkomligt öfverensstämmande med beskrifningen i anförda tidskrift. Exemplar hafva vi ej sett från andra växeställen.
- B. matricariaefolium* Br. Ald. r. Vidbyggerå s:n Skuluberg och Bergs torp på Skuluskogen, Multrä s:n Ingelsta. — På hvarje växeställe högst fyra individer.

Personal-Notiser.

Adjunkten *J. E. Areschoug* har blifvit utnämnd till e. o. Professor vid Upsala Akademi.

— Bland de anslag till lärda verks utgifvande, som af statens medel blifvit för detta år utdelade, märka vi 600 R:dr R:mt till Prosten Dr. *Chr. Stenhammar* till fortsättning af *Lichenes Sueciæ exsiccati* samt 750 R:dr R:mt till Professor *J. Agardh* till utgifvande af ett verk i växtsystematiken.

— Professor *Areschoug* har af statens medel erhållit ett understöd à 1,200 R:dr B:co till företagande af en resa till Frankrike för att på dess kuster undersöka algvegetationen. — Likaledes har Docenten *J. E. Zetterstedt* erhållit det Sederholmska resestipendium och ämnar att under den kommande sommaren uppehålla sig i Norge, hufvudsakligen Rundene- och Loms-fjällen, för att undersöka deras moss-flora.

Strödda Underrättelser.

Såsom i förra *M* antyddes har Medelpad blifvit bestämdt såsom den trakt, till hvilken en botanist i år på Bot. Reseföreningens bekostnad skulle sändas. Då denna trakt af Dr. *J. Angström* redan blifvit undersökt, kan man väl ej vänta sig några många utmärktare fynd derstädes, men då vi nu öfver Helsingland och Ångermanland ega fullständiga växtgeografiska skildringar, torde det ej sakna intresse att i sammanhang härmed få nämnde provins närmare undersökt, liksom äfven flera der redan funna utmärktare arter tyckas lofva åt aktietagarne riklig ersättning. Herr Stud. *Åhrling* har förklaradt sig villig att företaga denna resa. — De, som på vanliga vilkor vilja deltaga i denna förening, torde med det snaraste derom underrätta Utgifvaren af denna tidskrift samt till honom insända sina bidrag (10 R:dr R:mt per aktie).

Anhållan.

Jemte betygande af min innerliga tacksamhet för de Herrar, hvilka under den sist förflutna sommaren för Upsala Botaniska Trädgård insamlade frön af sällsyntare växter, bland hvilka i främsta rummet böra nämnas Lektor *Lindeberg*, Magister *Fristedt* samt Herrar *Th. Krok* och *N. F. Ahlberg*, får jag äfven i år förnya denna min anhållan om insamlande af frön af samma växter, hvilka i föreg. årgång af denna tidskrift *M* 5 finnas uppräknade; och särskildt anhåller jag, att de Herrar, som dertill äro i tillfälle, måtte meddela frön af *Statice Bahusiensis* och *Aira bottnica*, hvilka det hittills aldrig lyckats erhålla, äfvensom ett större parti af *Rubus arcticus*.

Upsala den 20 Maj 1858.

E. Fries.